

Opgaver til de skønlitterære historier

INDSKOLINGEN

”Banankagen” af Mogens Lyhne

Få overblik over historien:

- Læs historien højt i klassen og tal om indholdet.
- Historien hedder ”Banankagen” Hvorfor hedder den det? Og hvad handler den om?
- Lav en liste på tavlen med de temaer, som historien tager op.

Tæt på teksten:

- Lav en personbeskrivelse af hovedpersonen Maja. Hvis I gerne vil vide mere om Maja, kan I lave nogle runder af ’Maja i den varme stol,’ (se evt. ’Opgaver til LæseRaketten’s børn’ for fremgangsmåde).
- Se på billederne og giv en beskrivelse af dem. Passer de til historien efter jeres mening? Tegn en ekstra tegning til historien.
- Lav ordkort, der passer til overskrifterne Maja og Malala. Snak om forskelle og ligheder i klassen.
- I Majas klasse får de opgaven at skrive, hvad de selv mener om Malalas historie. Læs afsnittet om Malala på s. 22 igen. På s. 30 kan I læse Majas opgave. Skriv selv opgaven – enten alene eller sammen med en skrive-makker.
- **Maja kan godt lide danse-videoer.** Kan I lave en dans, der fortæller historien om Maja og Malala? Opgaven kan løses i små grupper og optages på video.
- Et af **SkoleTubes** værktøjer hedder Book Creator. I materialet til indskolingens findes også små opgaver til ’Banankagen’ – dem kan I også vælge at arbejde med:
<https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/verden/laeseraketten-i-book-creator/>

Mere om Malala:

I 2014 fik Malala Nobels Fredspris sammen med en mand fra Indien, der hedder Kailash Satyarthi. Kailash har i mange år kæmpet mod børnearbejde – og Malala kæmper for at alle børn (og især piger) skal gå i skole. Fortæl eleverne lidt om Nobels Fredspris.

- Tal i klassen om, hvordan de to ting hænger sammen. Retten til at gå i skole og kampen om at forbyde børnearbejde.

- Se et lille uddrag af Malalas tale, da hun får prisen i Oslo. I kan se den her:
<https://nyheder.tv2.dk/udland/2014-12-10-malala-holdt-roerende-tale-tak-far-for-at-lade-mig-flyve>

I kan læse et lille uddrag af Malalas tale her:

Denne pris er ikke kun til mig. Den er til de glemte børn, der ønsker uddannelse. Den er til de skræmte børn, der ønsker fred. Den er til de børn uden en stemme, der ønsker forandring. Jeg er her for at kæmpe for deres ret til at blive hørt ... (*mere på næste side*). Jeg havde to muligheder. Den ene var at tie stille og vente på at blive dræbt. Og den anden var at tage til genmæle og så blive dræbt. Jeg valgte den anden mulighed. Jeg besluttede at tage til genmæle.

Jeg er de 66 millioner piger, der ikke får en uddannelse. Når jeg bruger min stemme og taler til jer i dag, er det ikke min stemme. Det er de 66 millioner pigers stemmer.

Kære søstre og brødre, de voksne forstår det måske, men vi børn forstår det ikke. Hvorfor er det, at lande, som vi kalder 'stærke' er så magtfulde, når det kommer til at skabe krige, men er så svage, når der skal skabes fred? Hvorfor?

Lad det være sidste gang, et barn mister livet i krig. Lad det være sidste gang, vi ser et barn ude af skolen. Lad dette slutte med os.

Lad os begynde denne afslutning ... sammen ... i dag ... lige her, lige nu.

Lad os begynde denne afslutning nu. Mange tak.

- Hvad synes I om hendes tale? Hvad er det vigtigste i hendes tale? Hvad betyder det egentlig, at hun taler med 66 millioner pigers stemme?

”Banankagen” og verdensmål 4 og 16

Verdensmål 4 handler om uddannelse af god kvalitet til alle. Et af temaerne i historien handler om at gå i skole og at kunne læse og skrive.

I kan læse en kort artikel om verdensmål 4 på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-4-uddannelse/>

- Hvorfor er det vigtigt at gå i en god skole?
- Find klassens 5 vigtigste grunde til at gå i skole.
- Find klassens 5 vigtigste grunde til at kunne læse og skrive.
- Måske har andre elever på skolen gode forslag. Eleverne kan i grupper på 2 lave en voxpop, hvor de spørger 5 andre elever om deres mening. Fremlæg de vigtigste svar fra jeres voxpop og diskuter dem i klassen.

Verdensmål 16 handler blandt andet om fred og retfærdighed. Malala taler også om fred i verden, så børn ikke skal dø i verdens krige. I kan læse en kort artikel om verdensmål 16 på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-16-fred/>

Hvis I vil lære mere om alle 17 verdensmål, kan I se dem her:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/de-17-maal/>

MELLEMRINNET

”Den blide vind” af Cecilie Eken

Få overblik over historien:

- Læs historien i klassen og snak kort om indholdet.
- Genfortæl historien ud fra 10 ordkort. Eleverne kan eventuelt genfortælle for hinanden i mindre grupper.
- Historien hedder 'Den blide vind' – hvorfor hedder den det? Hvad tænker I selv, når I hører titlen. I kan eventuelt høre sangen: Vinden lytter til dig' her:
<https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/verden/den-blide-vind-fra-dansk-sang/>

Tæt på teksten:

- Hvorfor tager Godwin smykket? Hvad vil han gøre med det?
- Historiens billeder:
 - Beskriv billederne. Hvilken teknik er der brugt til at lave dem, tror I?
 - Mal et billede af junglen og kakaoplantagen, som Godwin løber igennem. Der er en lille beskrivelse på s. 55 og et billede på s. 56-56.
- **Spil historien som et teaterstykke/tableau eller lav en film** (begge dele kan laves i grupper, så hver gruppe præsenterer en del af historien).
 - Historiens fem dele:
 - 1: Godwin sidder i skolen og får besked om farens uheld.
 - 2: Godwin går til hospitalet og møder Ibrahim første gang.
 - 3: Godwin går til hospitalet igen og møder Ibrahim for anden gang.
 - 4: Godwin løber hjemad med smykket, men går tilbage igen.
 - 5: Godwin og Ibrahims familie kommer til landsbyen.
- **Skriv en artikel:** Da ulykken kom til Godwins landsby. På s. 55 hører vi ganske kort om, hvad der sker for Godwins far og hvordan han kommer til hospitalet. Fyld de tomme huller ud og forestil dig, hvad der mere er sket. Skriv en artikel til en avis om uheldet. Læs om at skrive en god artikel her:
<https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/nyhedstrekanten/>
- **Sankofa – figuren og ordsproget**
 - På s. 61 i historien køber Ibrahims mor en figur, som de kalder en sankofa-fugl. Giv en beskrivelse af figuren og af det ordsprog, som hører til. Tal om, hvordan I forstår ordsproget, og hvilken betydning det har i historien.
 - Figuren kan også handle om fortid, nutid og fremtid. Se PDF. Kan denne fortolkning bruges i denne historie? Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Hvis I vil kigge mere på ghanesiske ordsprog eller talemåder – så kan I bruge denne liste. PDF eller link <http://ulandskalender.ibis.dk/indhold/ghanesiske-ordsprog>

- Et af **SkoleTubes** værktøjer hedder Book Creator. I materialet til mellemtrinnet findes også opgaver til 'Den blide vind' – dem kan I også vælge at arbejde med:
<https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/verden/laeseraketten-i-book-creator/>

Mere om Ghana

"Den blide vind" foregår i Ghana i Vestafrika.

- Se på et verdenskort, hvor Ghana ligger. Måske vil I vide mere om landet Ghana og dets historie.

Danmark og Ghana har en fælles historie, som blandt andet handler om guld og slaver. For flere hundrede år siden sejlede mange europæiske lande rundt i verden (Asien, Afrika, Sydamerika) for at handle og tjene penge. Danske skibe kom til den kyst, hvor Ghana ligger i dag. Det hed Guinea-kysten. Men snart blev det kaldt Guldkysten, fordi der blev handlet med guld. Det første skib kom til kysten i 1658. Senere blev området også kaldt Slavekysten, fordi der også blev handlet med slaver.

Kakao

Godwins far arbejder i en kakaoplantage. I Ghana bliver der produceret meget kakao. Landet bruger næsten ikke noget af det selv. Det bliver solgt til andre lande, hvor det bliver brugt til at producere chokolade.

- Hvordan dyrker man kakao? Kig med her – det er nemlig en helt særlig proces. Findes nederst på denne side: <https://heleverdeniskole.dk/laerervejledning-og-opgaver-2021/>
- Lav jeres egen tegneserie. Hvad sker der efter kakaobønnerne er fyldt i sække? Hvordan kommer de til Danmark? Og hvordan bliver de til chokolade?

Den PDF, vi henviser til, stammer fra et samarbejde mellem Oxfam IBIS (der dengang kun hed IBIS) og Toms i 2007- 2010 om at få børn i kakaoområderne i skole. Der blev også arbejdet på at uddanne lærere, så undervisningen i skolerne blev bedre.

'Den blide vind' og verdensmål 1 og 10

Verdensmål 1 handler om at udrydde fattigdom og verdensmål 10 handler om at gøre uligheden i verden mindre.

I kan læse en kort artikel om verdensmål 1 og 10 på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/verden/verdensmaal-1-fattigdom/>
<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/verden/verdensmaal-10-ulighed/>

- Diskuter i klassen, hvordan verdensmål 1 og 10 kommer til udtryk i historien.
- Lav en beskrivelse af de to drenge Godwin og Ibrahim. Læg særlig vægt på forskellige og ligheder. Giv eksempler fra teksten.
- Giv en kort beskrivelse af landsbyens rigeste mand, Addai (se s. 56). Hvad kunne han have gjort for at hjælpe Godwins familie?

Læs mere om alle 17 mål: <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/de-17-maal/>

”Den røde mur” af Lise Bidstrup

- Læs historien i klassen og snak kort om indholdet. Hvad handler den om i store træk?
- **Få overblik over historien:**
 - Del den op i mindre afsnit med hver sin overskrift. For eksempel: Dingi henter mad, rygtet om centisyge, Jonah og Dingi snakker om mogulerne ...
 - Brug berettermodellen, og vær særligt opmærksom på punkterne ’point of no retur’ og ’klimaks’. Findes nederst på denne side:
<https://heleverdeniskole.dk/laerervejledning-og-opgaver-2021/>
- **Tæt på teksten:**
 - Diskuter i klassen hvor i verden historien mon foregår og i hvilken tid (nutid, fortid eller fremtid). Giv eksempler fra teksten.
 - Hvilken genre mener I, forfatteren har brugt? Er det fantasy, science fiction eller en fantastisk fortælling? Læreren må give et overblik over genrerne, hvis I ikke har været ind på det tidligere.
 - Historien hedder den ”Den røde mur” – hvorfor hedder den det? Og hvilken rolle spiller den røde mur i historien. Giv eksempler fra teksten.
 - Beskriv stedet, hvor Dingi og Jonah bor. Ud over muren hører vi om koloni, afskærmning, moguler, lastbiler, der kommer med mad...
 - Beskriv hvordan der ser ud, da drengene kigger ind gennem hullet i muren. Brug også billedet s. 81.
- **Lav en personbeskrivelse** af Dingi og Jonah. På billedet s. 77 ser de ret forskellige ud. Gør rede for, hvilke roller de har i historien.
- **Fremstil en model** af de to boligområder – byen og ’inden for muren’. Sæt forskellige ordkort på modellen med forklaringer på, hvad vi ser. Ligesom på et museum. Lav også forklarende tekster om: Hvem er mogulerne? Hvad er centisyge? Hvilken styreform er der i byen? Hvad er ’Det store oprør’ for 37 år siden? Hvad betyder den røde mur?
Hvis I ikke vil lave modellen, kan I nøjes med at lave beskrivelserne.
- **Historiens billeder.** Beskriv billederne. Alle billederne (på nær s. 81) er holdt i rødt og gråt. Hvilken stemning giver det? Og hvilken betydning har farverne? Er der en særlig grund til at muren er rød? Eventuelt kan I kigge på dette link om farver og mulige fortolkninger: <https://indidansk.dk/farver>
- **Hvad er der sket med Jonah?** Skriv en fortsættelse/afslutning på historien. Brug alle jeres observationer fra især opgave 3, 4 og 5 til at skrive teksten.

- Diskuter jeres samlede fortolkning af teksten. Hvad er der sket? Og hvilket budskab har forfatteren ønsket at få frem i sin historie?
- Et af **SkoleTubes** værktøjer hedder Book Creator. I materialet til mellemtrinnet findes også opgaver til 'Den røde mur' – dem kan I også vælge at arbejde med:
<https://heleverdeniskole.dk/til-laereren/verden/laeseraketten-i-book-creator/>

'Den røde mur' og verdensmål 10 og 13

Verdensmål 10 handler om at gøre uligheden i verden mindre.

I kan læse en kort artikel om verdensmål 10 på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/verden/verdensmaal-10-ulighed/>

- Diskuter i klassen, hvordan verdensmål 10 kommer til udtryk i historien.
- På side 78 taler drengene om "Det Store Oprør" – Jonah siger: "Det er sgu næsten sødt, at du er så stensikker på, at verden er fair. Verden er urimelig. De rige bliver rigere, og os ... Vi er selv med til, at det er sådan ved at acceptere vores liv." Hvad mener I om den udtalelse? Kunne den også gælde i dag? Hvorfor/hvorfor ikke?

Verdensmål 13 handler om klima-indsats – altså bekæmpelse af klimaforandringerne.

- På s. 74 er der en beskrivelse af forskellige klima-forhold. Hvordan hænger det sammen i denne historie? Og har det noget med klimaforandringer at gøre? Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvis I vil se en oversigt over alle 17 verdensmål, kan I se dem her:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/de-17-maal/>